

Valokuvien julkaisemisesta

Kauden aikana siirtolapuutarhayhdistyksissä järjestetään paljon erilaisia tapahtumia – sekä yleisötilaisuuksia että yhdistyksen sisäisiä tapahtumia. Hyvällä kameralla varustetut älypuhelimet ovat tätä päivää, mutta voiko kuvia vapaasti jakaa missä tahansa, vai pitääkö ne säilyttää vain omassa kuvakirjastossa?

Liitto on selvittänyt valokuvien julkaisemisen problematiikkaa, haasteita ja lupia sekä ammattikuvaajalta (Anne Mattsson - <https://annemattsson.fi/>) että juristilta (Erno Kuivasaari/Fiducius Oy). Lisätietoa aiheesta tämän tiedotteen liitteissä.

Missä valokuva on otettu?

Tietyissä tilanteissa siirtolapuutarha-alue on julkista tilaa. Useat siirtolapuutarhat ovat kaavoissa julkista puistoaluetta, jolloin kuvaaminen alueen yleisillä alueilla on täysin vapaata. Palstojakin saa aidan yli kuvata, mökkiläisten yksityisyys ja kotirauha huomioiden. Jos palstalla on mökkiläinen, on vähintäänkin kohteliasta kysyä lupa kuvaamiselle ja kuvan julkaisemiselle, vaikka henkilö ei kuvassa näkyisikään.

Yhdistyksen kaikille avoimet tapahtumat ovat julkisessa tilassa tapahtuvaa toimintaa, jolloin kuvata saa ja kuvia julkaista. Tosin, edes julkisessa tilassa otettuja kuvia ei esimerkiksi saa käyttää epäasiallisiin tarkoituksiin eivätkä ne saa olla tunnistettavissa olevien henkilöiden yksityisyyttä loukkaavia. Julkaisuoikeuteen vaikuttavat perustuslaissa säädetyt oikeudet jokaisen sananvapauteen ja toisaalta yksityisyyden suojaan sekä muutkin seikat, kuten kuvan sisältö ja käyttötarkoitus.

Mikäli kuvaajan tai julkaisijan tiedossa on, että joku henkilö on nimenomaisesti ilmoittanut, että hänestä taikka hänen alaikäisestä lapsestaan otettuja valokuvia ei saa julkaista, ei kuvia pääsääntöisesti saa julkaista. Tapahtumissa, joissa on paljon ihmisiä, voi olla hankala välttää kuvaamasta kyseisiä henkilöitä, mutta silloin kuvaajan/julkaisijan vastuulla on jälkikäteen karsia tai rajata kuvat siten, etteivät kyseiset ihmiset niissä näy taikka ole tunnistettavissa. Mikäli kuvia on jo julkaistu, ne on pyydyttävä poistettaviksi.

Kun yhdistyksen omistamassa tilassa järjestetään julkinen tapahtuma, kuuluu tila ns. julkisrauhan piiriin. Samoin julkisesta tilasta tulee julkisrauhan piirissä oleva tila silloin, jos siellä järjestetään yhdistyksen sisäinen tapahtuma. Julkisrauhan piirissä olevien tilojen ”omistajalla” on oikeus määrittellä kuvaamiselle ja julkaisemiselle rajoituksia tietyin ehdoin.

Esimerkiksi lasten tapahtumassa, tilaisuuden alussa tai ilmoittautumisen yhteydessä on syytä kysyä kuvausluvat kaikkien osallistujien osalta. Suullinen lupa on yhtä pätevä kuin kirjallinen, vaikkakin hankalampi todentaa. Suurissa tapahtumissa lupien selvittely ei yleensä käytännössä ole mahdollista, ainakaan kaikkien osalta, eikä sellaiseen ole edes velvollisuutta. Isoissa juhlissa kannattaa seuralla kuvattavien henkilöiden reaktioita kuvaustilanteissa. Valokuvaamisen voi kieltää myös elekielellä.

Onko valokuva henkilötieto?

On ja ei.

Mikäli valokuvat muodostavat ns. henkilökäsitteen, kuuluu niiden käsittely GDPR:n soveltamisalaan. GDPR esimerkiksi vaatii, että henkilötietojen käsittelylle on oltava laillinen peruste (kuten suostumus), ja että henkilötietoja on käsiteltävä vain tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eikä niitä myöskään saa käsitellä myöhemmin yhteensopimattomalla tavalla.

Henkilörekisteriksi katsotaan lähtökohtaisesti mikä tahansa kokoelma henkilötietoja, jotka ovat jäsennellyssä muodossa ja joihin pääsee käsiksi tietyillä kriteereillä. Näin ollen, ja mikäli valokuvat on järjestetty siten, että niihin pääsee käsiksi tietyillä kriteereillä, kuten nimen tai tapahtuman mukaan, muodostavat ne henkilörekisterin.

Kukaan yksittäinen henkilö ei kuitenkaan voi kieltää muuta kuin itsestään tai omasta lapsestaan otettujen kuvien julkaisua, mutta yhteisistä toimintatavoista on hyvä keskustella, jotta ihmiset tietävät miten toimia missäkin tilanteessa. Jos joku on harmissaan siitä, että itsestään otettuja kuvia on julkaistu, vaikkapa vain sisäisillä sivuilla, kuvat voi aina pyytää poistamaan ja julkaisijan velvollisuus on poistaa ne.

Henkilökuvan julkaisija saattaa syyllistyä esimerkiksi yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämiseen.

Mitä tarkoittaa ”kuvan julkaiseminen”?

Kaikenlainen kuvien jakaminen, esim. somekanavissa tai suljetuilla jäsensivuilla, on kuvien julkaisua. Julkaisemiseen ei siis vaikuta se, minkä kokoisen yleisön ko. julkaisu tavoittaa.

Pitääkö lopettaa kaikkien valokuvien julkaisu

Ei.

Todennäköisesti enemmistö siirtolapuutarhureista haluaa tallentaa – muidenkin käyttöön – kesän aikana koettuja tapahtumia valokuviiin ja nähdä myös muiden ottamia kuvia. Myös yhdistyksen kannalta on mukava tallentaa kuvia eri vuosilta, vaikkapa tulevia historiikkeja ajatellen.

Moinen ei ole kiellettyä, jähkä pidetään huoli siitä, että kuvissa ei esiinny henkilöitä, jotka eivät sitä halua.

Liitteet

Fiducius Oy:n juristi Erno Kuivasaaren muistio
STT:n opas *’Mitä kuvien oikeuksista tulee tietää?’*